

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.645/2011/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Magyar Ottó ügyvéd (cím) és Dr. Molnár László ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű felperes neve, címe felperesnek - az elsőfokú eljárásban Dr. ... jogtanácsos, a másodfokú eljárásban dr. ... jogtanácsos (cím) által képviselt Magyar Államkincstár (cím) I. rendű, az elsőfokú eljárásban Dr. ... jegyző, a másodfokú eljárásban Dr. Dr. Soós Nimród ügyvéd ügyintézője mellett a Dr. Soós Nimród Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt **J. Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala** II. rendű, Dr. ... jegyző által képviselt **J. Község Önkormányzata** III. rendű (mindketten: cím), az elsőfokú eljárásban ... jogtanácsos, a másodfokú eljárásban Dr. ... jogtanácsos által képviselt Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (cím) IV. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.23.028/2010/23. sorszámú ítélete ellen a felperes által 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. és a IV. rendű alperesnek személyenként 200 000 (Kettőszázezer) forint fellebbezési költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes és a házastársa részére a II. rendű alperes jegyzője 2007. február 12-én hozott 407/2007. számú határozatában 9 632 700 forint vissza nem térítendő állami támogatást állapított meg az **Ó.-i** martinsalak felhasználásával épült, **J., IV. B. út ...** szám alatti lakásukban keletkezett károk kárenyhítése címén. A határozat rendelkező része rögzíti, hogy a támogatás célja a lakásban lakók lakhatásának biztosítása, használt lakás vásárlása. A jegyző megkeresni rendelte a IV. rendű alperes főigazgatóját a kárenyhítésre előzetesen megállapított keretösszeg a III. rendű alperes elkülönített számlája javára történő folyósításának a kezdeményezése érdekében. Felhívta a károsultak figyelmét, hogy hozzájárulásuk szükséges az újonnan vásárolt lakóingatlanra a Magyar Állam javára jelzálogjog, illetve elidegenítési- és terhelési tilalom bejegyzéséhez. Megállapította, hogy a kárenyhítésre jogosultak tulajdonát képező telekingatlan tulajdonjoga a kárenyhítési összeg ellenében a III. rendű alperes tulajdonába kerül. Az összeg átutalására a jogosultak által megkötött használt lakás vásárlásáról szóló adásvételi szerződés és a vételár forgalmi

értéknek való megfelelőségét igazoló ingatlanforgalmi értékbecslés alapján kerül sor. Megkeresni rendelte az **Ó.-i** Körzeti Földhivatalt a felperesek ingatlanára a III. rendű alperes javára a tulajdonjog bejegyzése érdekében. A határozat indokolása az **Ó.-i** martinsalak felhasználásával készült lakóépületek tulajdonosainak kárenyhítéséről szóló 40/2003. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) felhívásával rögzítette a kárenyhítés mértékének számítási módját és azt, hogy a jogosultak hozzájárultak az újonnan vásárolt ingatlanra a Magyar Állam javára jelzálog és annak biztosítására elidegenítési- és terhelési tilalom bejegyzéséhez. Az **É-mo-i** Regionális Közigazgatási Hivatal a 1486-1/2007. számú határozatában az első fokú határozatot részben megváltoztatta, a támogatás összegét 9 336 600 forintban állapította meg.

A III. rendű alperes számlájára a támogatás 2007. május 10-én érkezett.

A felperes és házastársa 2009. február 9-én kötöttek adásvételi szerződést **Sz. L.** eladóval a **j.-i ..5** helyrajzi számú, **K. L. út ...** szám alatti lakóházas ingatlan vétele tárgyában. A szerződés rögzíti, hogy a vevők a R. alapján támogatásban részesültek, a 9 700 000 forint vételárból 9 100 000 forintot az önkormányzat útján, 600 000 forintot pedig saját erőből fizetnek meg. Az eladó 2009. február 11-ig vállalt kötelezettséget az ingatlan tehermentesítésére, a Magyar Állam javára bejegyzett elidegenítési- és terhelési tilalommal biztosított jelzálogjog törlésére. A szerződés tartalmazza a felek kérelmét a földhivatal felé a Magyar Állam javára az igénybe vett támogatás erejéig a jelzálogjog, és az elidegenítési- és terhelési tilalom bejegyzésére.

2009. február 17-én a III. rendű alperes részére a R. alapján biztosított állami támogatás elszámolása tárgyában az I. rendű alperes, az **É-mo-i** Regionális Államigazgatási Hivatal, és a III. és a IV. rendű alperesek jelenlétében felvett jegyzőkönyv rögzítette, hogy a III. rendű alperesnél 2008. évben előző évi kötelezettségvállalással terhelt 9 336 600 forint pénzmaradvány áll rendelkezésre, a támogatás elszámolására az önkormányzatok költségvetésének elszámolási szabályai az irányadók, az összeg visszautalandó maradvány. A III. rendű alperes jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatában vitatta a visszafizetési kötelezettséget arra hivatkozással, hogy az ügy folyamatban van, az **Ó.-i** martinsalak felhasználásával készült lakóépületek tulajdonosainak kárenyhítéséről szóló 40/2003. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról szóló 150/2007. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: módosító R.) nem alkalmazható.

A felperes és házastársa kérelmét az eladók javára a támogatás átutalása iránt a II. rendű alperes jegyzője 420-9/2009. számú határozatában elutasította. Az indokolás rögzítette, hogy az adásvételi szerződést és szakvéleményt 2009. február 9-én, míg a terhek törlését széljegyként tartalmazó tulajdoni lap másolatokat 2009. február 16-án csatolták be. Az elutasítás indoka, hogy a támogatás összegét 2009. március 20-án a III. rendű alperes visszautalta az APEH számlájára.

Az **É-mo-i** Regionális Államigazgatási Hivatal B-6/H/1133-3/2009. számú másodfokú határozatában a jegyző határozatát megsemmisítette és a támogatás átutalása iránti kérelem elbírálását áttette a IV. rendű alpereshez. Az indokolásában megállapította, hogy a jegyzőnek nincs hatásköre az összeg felhasználásával kapcsolatban.

A IV. rendű alperes a kérelem tárgyában 2009. július 6-án arról tájékoztatta a felperest, hogy a kárenyhítési támogatás utalását újólág kezdeményezni nem áll módjában. A kötelezettségének eleget tett, a pénzfelhasználás jogszerűségének ellenőrzésére pedig nem került sor, mert a támogatási összeg az elszámolási határidőig a települési önkormányzatnál nem lett felhasználva.

A felperesnek az Önkormányzati Minisztérium 2009. március 11-én - a R. 7. §-ának (1) bekezdésére, az elszámolás módjára vonatkozóan az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Áhtmr.) 87. §-ának (6) bekezdésére, valamint az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Áhtszr.) 8. számú melléklete „K” űrlapjára hivatkozással - azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a települési önkormányzat a részére biztosított költségvetési támogatás összegével legkésőbb a tárgyévet követő február 28-ig köteles elszámolni. Az állásfoglalás szerint a módosító R. az elszámolás szabályait az államháztartási joganyaghoz igazította, az önkormányzatnak 2007. évben a központi költségvetésből kapott támogatás 2008. december 31-ig fel nem használt részét vissza kell fizetnie, mivel eredeti céljának és feltételeinek megfelelően nem tudta a kedvezményezettnek folyósítani.

A II. rendű alperes jegyzője 399-8/2010. számú határozatában a felperes részére a 9 336 600 forint kárenyhítési támogatást ismételten megállapította és megkereste a IV. rendű alperest a folyósítás III. rendű alperes javára történő kezdeményezése érdekében. A B. Megyei Közigazgatási Hivatal B-6/342/7/2010. számú határozatában a jegyző határozatát megsemmisítette és az eljárást megszüntette. Indokai szerint a jegyző ismételten meghozott kárenyhítési határozata jogszabálysértő, mert már egyszer jogerősen elbírált ügyben hozott ismét döntést.

A felperes házastársa 2009. október 2-án a per alatt elhunyt, a hagyatékát a közjegyző a felperesnek adta át.

A felperes a módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 9 336 600 forint kártérítés, és ebből 9 100 000 forint után 2009. február 11-től késedelmi kamatok megfizetésére (15. sorszám). Keresetét valamennyi alperessel szemben a Ptk. 6. §-ára alapította. Indokai szerint az alperesek olyan magatartást tanúsítottak, ami okkal vezette ingatlana tehermentesítésére, új ingatlan vásárlására. Az I. és a IV. rendű alperessel szemben a kárigényét a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére és a 339. §-ára alapítottan is előterjesztette.

A felperes indokai szerint az I. rendű alperes a támogatás összegének visszautalása iránt jogellenesen intézkedett, az elszámolást nem a támogatási kérelem elbírálása idején hatályban lévő jogszabályok szerint folytatta le, ezzel lehetetlenné tette a lakóház vásárlását, kárt okozott. Az I. rendű alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedését állította, amely miatt továbbra is az életveszélyessé nyilvánított házban kényszerül lakni. Az I. rendű alperes terhére rótta azt is, hogy döntéséről nem hozott alakszerű határozatot, a jogorvoslat lehetőségéről nem tájékoztatta. Kötelező jelleggel és azonnali hatállyal írásban, a 2009. február 17-i jegyzőkönyvben utasított a támogatás visszafizetésére, a III. rendű alperes pedig az összeg visszautalásával lehetetlenné tette a házvásárlását.

Álláspontja szerint a visszautalással a jogerősen megállapított támogatás felhasználásához fűződő joga nem veszett el, mert a visszafizetési kötelezettség nem azonos a felhasználhatóság tilalmával. Felhasználhatóság tekintetében időkorlátot csak a R. 2007. július 4-től hatályos rendelkezése tartalmaz. A felperes indokai szerint az adásvételi szerződés benyújtását az ingatlanok időigényes tehermentesítése késleltette. Az elszámolási határidő 2009. február 28. volt, ehhez képest február 13-án, illetve 16-án minden okiratot csatolt a kifizetés érdekében. A tulajdoni lap 2009. február 16-i dátummal széljegyként már tartalmazta a törlések tényét, ebből a II. rendű alperesnek tudnia kellett volna, hogy folyamatban van a tehermentesítés. Az ingatlanára bejegyzett terhek törlése 2009. február 13-i időponttal megtörtént. A IV. rendű alperes mulasztást követett el, a jogerős végrehajtható határozat alapján intézkednie kellett volna a támogatás III. rendű alperes részére történő visszautalása iránt. A felperes álláspontja szerint az Áhtmr. 87. §-ának (6) bekezdése és az Áhtsyr. ahhoz kapcsolódó 8. számú mellékletének „K” űrlapja nem alkalmazható a perbeli állami támogatásra.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a támogatás elbírálásában és bonyolításában nem vett részt, az önkormányzati elszámolás benyújtása történt hozzá. A felperessel nem áll jogviszonyban, a III. rendű alperessel áll elszámolási jogviszonyban, amelyre az Áht. szabályai az irányadóak. A felperes kára és a tevékenysége között nincs okozati összefüggés. Az I. rendű alperes jogi érvei körében hivatkozott a módosított R. 1. §-ának (4) bekezdésére, az Áhtsyr. 10. §-ának (1) és (3) bekezdésére, a 40. § (2) bekezdés e) pontjára és a 44. §-ának (2) bekezdésére. Hangsúlyozta, hogy az önkormányzatoknak beszámolóikban évek óta ezen elszámolási szabályok szerint kell eljárniuk a központosított előirányzatok vonatkozásában. A fel nem használt támogatással a III. rendű alperesnek a következő év december 31-ig kellett elszámolnia. A módosító R. 2007. július 4-én hatályba lépett elszámolásra vonatkozó rendelkezése a rendelet szabályainak hozzáigazítását jelentette az önkormányzati beszámolásra vonatkozó jogi szabályozáshoz.

A II. rendű alperes védekezése szerint az elszámolási határidő az előző év december 31-i állapotra vonatkozott. A felperes az ingatlanát a 2009. március 5-én, illetve február 17-én hozott földhivatali határozat tehermentesítette. Az Inyvtv. 48. §-ának (2) bekezdése szerint a széljegy csak az ingatlan-nyilvántartási eljárás megindítását tanúsította.

A III. rendű alperes azzal védekezett, hogy az I. rendű alperes előírása alapján teljesítette visszafizetési kötelezettségét.

A IV. rendű alperes az ellenkérelmében azt emelte ki, hogy a R. által meghatározott feladata a szakértői vizsgálat megrendelésére, a szakértői díj esetleges visszatérítésére, az önkormányzat részére a támogatás folyósításának a kezdeményezésére, illetve a támogatás felhasználása jogszerűségének a vizsgálatára korlátozódott. A 2007. április 6-i másodfokú határozat alapján április 25-én a támogatás folyósítását kezdeményezte, az összeg a III. rendű alperesnél az elszámolási határidőig rendelkezésre állt. Ismételten a támogatás utalását nem volt jogosult kezdeményezni, felhasználás hiányában pedig a felhasználás jogszerűségét nem ellenőrizte. Érvelt azzal is, hogy a felperes az ingatlana

tehermentesítését csak 2009. február 11-én kezdeményezte, és a megvásárolni kívánt ingatlan esetében sem intézkedett a terhek törlése iránt. A felperes maga sem úgy járt el, ahogy az általában elvárható. Vitatta egyetemenleges helytállási kötelezettségét is.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest a IV. rendű alperes javára perköltség megfizetésére. Ítéletének indokolása során megállapította, hogy a felperesnek 9 336 600 forint kára keletkezett, mert a jogerős határozattal megállapított kárenyhítési támogatás folyósítása hiányában nem tudott másik lakást vásárolni, jelenleg is az életveszélyessé nyilvánított lakóházban él. Osztotta a felperes azon jogi álláspontját, hogy a módosított R. 7. §-ának (1) bekezdése a hatályba lépéskor már folyamatban volt ügyében nem alkalmazható a módosító R. 6. §-ának (1) bekezdése értelmében. Az alperesek jogi álláspontját osztotta abban a kérdésben, hogy a módosítás csak a támogatás elszámolásának szabályait igazította az elszámoltatás során az I. rendű alperes által alkalmazandó államháztartási szabályokhoz. Az Áhtmr. 87. §-ának (6) bekezdése és az Áhts. 10. §-ának (1) és (2) bekezdése, annak 8. számú melléklete „K” űrlapja felhívásával megállapította, hogy a megítélt támogatás elszámoltatása az I. rendű alperes által a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történt, a fel nem használt támogatás visszautalása során az I., II. és a III. rendű alperesek a jogszabályi előírásoknak megfelelően jártak el. A jogi szabályozás hiányában ugyan elmaradt a jegyzői határozatban a támogatás felhasználása határidejének a megjelölése, de a tanúbizonyítás adatai alapján megállapította, hogy a felperes figyelmét a 2008. december 31-i kifizetési határidőre az I. rendű alperes már 2008 tavaszán felhívta. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy a 2009. februári egyeztető tárgyaláson volt-e már tehermentes tulajdoni lap. A költségvetési évről a beszámolóképzési kötelezettség ugyanis december 31-i fordulónappal terhelte a III. rendű alperest, az addig fel nem használt összeget a költségvetés javára vissza kellett fizetnie. A felperes a támogatás kiutalásához a tárgyévet követő év december 31-ig a szükséges feltételeket nem tudta teljesíteni, ezért közrehatása az Áhtmr. 87. §-ának (6) bekezdése alapján megállapítható.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 349. §-ának (1) és a 339. §-ának (1) bekezdései, valamint a PK 42. számú állásfoglalás a) pontja felhívásával megállapította, hogy az alperesek jogellenes felróható magatartást nem tanúsítottak, ennek hiányában kártérítésre nem kötelezhetőek. A IV. rendű alperes magatartása értékelése során megállapította, hogy a R. 6. §-ának (1) bekezdésében írt kötelezettségének a jogerős határozat alapján eleget tett. A IV. rendű alperest a támogatás ismételt folyósítása tekintetében jogszabályi kötelezettség nem terhelte. A IV. rendű alperes nem felel azért, hogy 2008. december végéig a megállapított támogatás kiutalására nem kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság a felperes Ptk. 6. §-ára alapított kártérítési igényével kapcsolatban azt állapította meg, hogy a felperest a támogatás várt összege indította az ingatlana tehermentesítésére, és a használt lakás vásárlására, azonban ezzel kár nem érte. A kára abból keletkezett, hogy a támogatást önhibájából nem tudta igénybe venni, mert 2008. december 31-ig nem tudta teljesíteni a szükséges feltételeket, ezért a biztatási kár megtérítésének a feltételeként az önhiba hiánya nem áll fenn. Nem tartotta értékelhetőnek azt a felperesi hivatkozást, hogy a tehermentesítésben az akadályozta, hogy a teher jogosultja nem volt elérhető.

Az elsőfokú bíróság a IV. rendű alperes jogtanácsosi munkadíjból álló perköltségét a pertárgyérték 2,5 %-ában állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalására irányult. E fellebbezési kérelme eredménytelensége esetére a IV. rendű alperes javára megállapított perköltség mérséklését kérte.

A fellebbezés indokai szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az Áhts. rendelkezéseit, az nem visszafizetési, hanem beszámolási kötelezettséget ír elő. A visszafizetési kötelezettséget előíró, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 64/B. §-ának (1) bekezdése pedig, az ott rögzített feltételek hiányában, nem alkalmazható. A támogatás felhasználási határidejére és a visszafizetési kötelezettségre a jegyző köteles lett volna a figyelmét felhívni. Alapvető tévedésként hivatkozott arra, hogy az első fokú ítélet az elszámolási- és a visszafizetési kötelezettséget azonos fogalomként használja. Álláspontja szerint a módosító R. hatályba lépését megelőzően a támogatás felhasználásának nem volt határideje. Pontatlannak tartotta az ítéleti hivatkozást a december 31-i visszafizetési határidőre, mert ez a vélt felhasználási időhatár. E körben az elsőfokú bíróság terhére róta, hogy nem oldotta fel az I. és II. rendű alperes alkalmazottainak a tanúvallomásaik közötti ellentmondást. Támadta azt az ítéleti megállapítást is, hogy az I., II. és III. rendű alperesek az elszámolás időpontját követően született minisztériumi jogértelmezése szerint jártak el. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontjával sem, hogy az I., II. és a III. rendű alperesek a jogszabályi előírásoknak megfelelően jártak el a támogatás visszautalása során. A visszafizetési kötelezettség hiányára vonatkozó álláspontját azzal támasztotta alá, hogy más károsult ügyében 6 éven át a támogatás összege a III. rendű alperes számláján maradt. Véleménye szerint elvárható lett volna a III. rendű alperestől az, hogy kiegészítő határozatban hívja fel figyelmét a támogatás felhasználásának határidejére. Indokai szerint károsodása elkerülhető lett volna a támogatás igénybevétele időbeli hatályára vonatkozó tájékoztatás mellett. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság arra vonatkozó jogszabály hiányában foglalt állást abban, hogy a jogszabályban meghatározott határidőn túl a fel nem használt támogatás a III. rendű alperes számláján nem maradhatott. Téves jogi következtetésnek tartotta az elsőfokú bíróság részéről a felperesi önhibára vonatkozó megállapítást is. Érvei szerint igénybevételi határidő hiányában az ingatlan tehermentesítése tekintetében a késedelem nem róható a terhére. Az alperesek kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedésben voltak, amikor a támogatás visszafizetésében közreműködtek. Ezzel az I. és a III. rendű alperes számára kárt okozott. A III. rendű alperest nem terhelte a visszafizetés kötelezettsége, ügyében az ítéletben felhívott Áhtmr. 87. §-ának (6) bekezdése nem alkalmazhatók. Az elsőfokú bíróság által felhívott Áhts. 8. számú melléklete „K” űrlapja és ott utalt PM tájékoztató kapcsán arra hivatkozott, hogy az nem jogszabály és nem hozzáférhető. Mint informális jogértelmezés a 60/1992.(XI.17.) AB határozat szerint alkotmányellenes, mint csak interneten korlátozottan hozzáférhető tájékoztatás érvénytelen.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték, fenntartották a perbeli védekezésük jogszabályszerű eljárásukra vonatkozó indokait.

Az I. rendű alperes hangsúlyozta, hogy a „K” űrlap kitöltési útmutató a beszámolási kötelezettséggel terhelt önkormányzatok számára.

A III. rendű alperes az elkülönített számlán kezelt támogatásra vonatkozó beszámolási- és elszámolási kötelezettségét emelte ki.

A IV. rendű alperes az ellenkérelmének indokai szerint maradéktalanul eleget tett a támogatás megállapítása során az őt terhelő jogszabályi kötelezettségeinek, terhére jogellenes magatartás nem állapítható meg. A javára mérlegeléssel megállapított, mérsékelt ügyvédi munkadíj további mérséklésére irányuló fellebbezési kérelmet indokai hiánya miatt tartotta alaptalannak.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálata során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta, egyetértett az érdemben helyes döntésével is, annak jogi indokait csak részben osztotta. A jogi indokolást, részben a fellebbezés érvei mentén, az ítéletábra kiegészítette és pontosította a következőkkel, elsődlegesen az önkormányzati központosított céltámogatásra vonatkozó, a támogatás odaítélése időpontjában hatályos jogszabályi környezet áttekintésével.

Az **Ó.-i** martinsalak felhasználásával készült lakóépületekben keletkezett károk helyreállításának támogatásáról, lebonyolításáról szóló 1085/2001. (VII. 25.) Korm. határozat megállapította, hogy az állami tulajdonban volt és jogutód nélkül megszűnt **Ó.-i** Kohászati Művek Salakfeldolgozó Üzeme által forgalmazott martinsalak felhasználásával épült lakóházakban jelentős károk következtek be, és a Kormány kötelezettséget vállalt a károsult lakások tulajdonosai támogatására lakhatásuk biztosítása érdekében.

A támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának és elszámolásának részletes feltételeit a R. határozta meg. Ezt követően az éves költségvetési törvények a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok között tartalmazzák az **Ó.-i** martinsalak felhasználása miatt kárt szenvedett lakóépületek tulajdonosainak kártalanítása céljára rendelkezésre álló összeget.

A Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvény 16. § (1) bekezdés a) pontja - 2007 évre - felhasználási kötöttséggel járó állami támogatásként, a helyi önkormányzatok által felhasználható 600 millió forint központosított előirányzatot állapított meg (5. számú melléklet 10. pont) az **Ó.-i** martinsalak felhasználása miatt kárt szenvedett lakóépületek tulajdonosainak kártalanítására, amelyet az ott meghatározott feltételekkel igényelhettek a települési önkormányzatok. Az igényeket - az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság folyósításra vonatkozó kezdeményezésének sorrendjében - a tárgyévben rendelkezésre álló előirányzat mértékéig lehetett teljesíteni.

Az Áht. 7. §-ának (1) bekezdése szerint az államháztartás egyes alrendszereiben a gazdálkodást éves költségvetés alapján kell folytatni, a (3) bekezdése szerint a költségvetési év megegyezik a naptári évvel. Az Áht. 7. §-ának (2) bekezdésében írtak értelmében az előirányzat-maradvány év végi záróállománya felhasználására, az áthúzódó kiadások teljesítésére vonatkozó részletes szabályokat a helyi önkormányzatok esetében törvény, kormányrendelet és önkormányzati rendelet állapítja meg. Az Áht. 12. §-ának (2) bekezdése szerint a költségvetési gazdálkodás - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a bevételi előirányzatok teljesítésének kötelezettségét és a kiadási előirányzatok felhasználásának jogosultságát foglalja magában. A kiadási előirányzat nem jár felhasználási kötelezettséggel. Az Áht. 64/D. §-ának (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzatok központi költségvetésből származó, a Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben szereplő támogatásai, hozzájárulásai év végi elszámolásának szabályszerűségét a kincstár a tárgyévet követő év végéig felülvizsgálja.

Osztotta az ítéltábla a felperes azon jogi álláspontját, mely szerint az Áhtmr. - az ítélete jogi indokolása során az elsőfokú bíróság által felhívott - 87. §-ának (6) bekezdése a perbeli támogatásra nem vonatkozik, mert az a VIII. Fejezetben a Szerződéskötés cím alatt az azonos támogatási célt szolgáló fejezeti kezelésű előirányzatok, illetve az elkülönített állami pénzalapok pénzeszközei felhasználásának speciális szabálya.

A perbeli támogatásra az Áhtmr. költségvetési előirányzatok felhasználására, ezen belül az előirányzat-maradvány megállapítására, elszámolására és felhasználására vonatkozó VI. Fejezetében, valamint a kincstári finanszírozás rendjére, ezen belül a helyi és helyi kisebbségi önkormányzatok finanszírozási és költségvetési befizetési rendjére vonatkozó X. Fejezet rendelkezései az irányadóak. Az Áhtmr. 66. § (6) bekezdés a) pontja szerint a pénz-maradványból, illetve az előirányzat-maradványból a költségvetési szervet nem illetik meg a meghatározott célra - kivéve az európai uniós forrásokkal megvalósuló programokra - rendelkezésre bocsátott - áthúzódó pénzügyi teljesítés nélküli - összegek; a (7) bekezdés a) pontja értelmében a pénz-maradvány, illetve előirányzat-maradvány költségvetési szervet meg nem illető összegét a köztartozások kivételével a kincstári körbe tartozó költségvetési szervnek - a társadalombiztosítási költségvetési szervek kivételével - a fejezet maradvány-elszámolási számlájára, a fejezetnek a Pénzügyminisztérium által megjelölt számla javára kell teljesítenie az előirányzat-maradvány jóváhagyását követő 30 napon belül, a (8) bekezdése szerint a kincstári körbe nem tartozó költségvetési szerveknél a befizetéseket a pénzmaradvány jóváhagyását követő 8 napon belül kell teljesíteni. Az Áhtmr. 121. §-ának (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzatok központosított és egyéb előirányzatai terhére megállapított támogatások utalványozása - a Kincstár szabályszerűséget és fedezetet igazoló ellenjegyzésével - teljesítményarányosan és elszámolási kötelezettséggel történik. A 126. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a normatív hozzájárulások és a támogatások év végi elszámolása alapján az önkormányzat a központi költségvetést megillető összeget az éves költségvetési beszámolójának az Igazgatóságához történt benyújtását követő 15 napon belül fizeti vissza.

A fellebbezési érvek ellenében mutat rá arra az ítéltábla, hogy az Áhtmr. 126. §-ának (5) bekezdése szerint a (3)-(4) bekezdésben foglaltak megfelelően irányadók a helyi önkormányzat által kötelezettségvállalással terhelt maradványként feltüntetett, tárgyévben nem teljesített előirányzat összegére is. A 126. §-ának (3) bekezdése pedig úgy

rendelkezik, hogy az Áht. 64/B. §-ának (2) bekezdése szerinti jogtalan igénybevétel kezdő napja a támogatásnak az önkormányzat költségvetési elszámolási számlájára történő jóváírás napja; a (4) bekezdés szabálya szerint amennyiben a jogtalan igénybevétel önkormányzaton kívüli körülmény bekövetkezésével függ össze, akkor a jogtalan igénybevétel napja a (3) bekezdéstől eltérően az önkormányzaton kívül álló ok dokumentáltan bizonyítható időpontjával egyezik meg. Az Áht. 64/B. §-ának (2) bekezdése alapján a jogtalanul igénybe vett összeg után a helyi önkormányzat a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot fizet a jogtalan igénybevétel napjától a visszafizetés napjáig.

Az elszámolási- és a visszafizetési kötelezettség fogalmi azonosságának hiányára hivatkozó fellebbezési érvek miatt utal az ítéltábla az Áhts. 6. §-ának (1) bekezdésében rögzített rendelkezésre, amely szerint az államháztartás szervezeteinek beszámolási kötelezettsége kiterjed a költségvetési támogatások elszámolására is, az elszámolási kötelezettség pedig a fent már kifejtettek miatt az állam javára visszafizetési kötelezettséget is jelent.

A fenti rendelkezések alapján helytállóan hivatkoztak arra az alperesek, hogy a célhoz kötött támogatást a III. rendű alperes adott költségvetési (naptári) évre vonatkozó, december 31-i állapot szerint teljesítendő elszámolási és felhasználás hiányában visszafizetési kötelezettséggel kapta. Az elszámolási határidőt követő felhasználás pedig értelemszerűen kizárt. Az egyértelmű és kógens jogi szabályozásra tekintettel a felperes alaptalanul hivatkozott a támogatás felhasználásának időbeli korlátaira vonatkozó R.-beli szabályozás hiányára. Ez okból nem releváns a módosító R. alkalmazhatóságára történő hivatkozása sem.

A fentiek előrebocsátása után az ítéltábla annak hangsúlyozását tartotta szükségesnek, hogy a közigazgatási jogkör a közhatalom gyakorlásához kapcsolódik. Nem az eljáró szerv minősége, hanem az adott kártérítési igény alapját képező tevékenysége dönti el, hogy közhatalmi feladata ellátása körében okozta-e a kárt. Az elsőfokú bíróság által is helyesen felhívott PK 42. állásfoglalás alapján államigazgatási jogkörben okozott kárnak csak az államigazgatási jellegű, tehát a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységgel, illetőleg ennek elmulasztásával okozott kárt lehet tekinteni.

A III. rendű alperes részéről a - R. 1. §-ának (3) bekezdése szerint a felperesnek az önkormányzat útján folyósítható vissza nem térítendő állami - támogatás igénylése, felhasználása, az azzal történő elszámolás és a visszafizetési kötelezettség teljesítése nem a közhatalom gyakorlásához kapcsolódik, ezért e feladatai ellátása során nem közigazgatási jogkörben jár el. A III. rendű alperesnek e tevékenységével kapcsolatban az I. rendű alperes elszámoltatási kötelezettsége, illetve a IV. rendű alperes közreműködése az állami támogatás III. rendű alperes részére történő kiutalása során szintén nem a közhatalom gyakorlásához kapcsolódik. (A felhasználás ellenőrzése ugyan közhatalmi tevékenység, adott esetben azonban erre nem került sor.) Az állami támogatásokról történő döntés, illetve ennek kiutalása az állami költségvetéssel, azaz a Magyar Állam vagyonával való rendelkezés. Ez az állami tevékenység kétségtelenül közjogi jellegű, azonban nem közhatalmi jellegű szervező-intézkedő tevékenység, ezért a Ptk. 349. §-a az állami vagyonnal, költségvetési előirányzatokkal való rendelkezések tekintetében nem alkalmazható. Ez a jogi indoka annak, amiért a felperes keresete, az I. és a IV. rendű

alperessel szembeni közigazgatási jogkörben okozott kártérítési igénye nem foghatott helyt. Ezért helyesen történt az e jogcímre alapított keresetének érdemi elutasítása az elsőfokú bíróság részéről.

A kártérítő felelősség csak akkor állapítható meg, ha a felperes bizonyítja bekövetkezett kára mellett az alperes ezzel okozati összefüggésben álló jogellenes magatartását. A szerződésen kívüli jogellenes magatartásra a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése az irányadó. A felperes a kereseti kérelmét a II. és a III. rendű alperessel szemben kizárólag, az I. és a IV. rendű alperessel szemben - az alapul szolgáló tényállások eltérése miatt értelemszerűen - vagylagosan a Ptk. 6. §-ára alapította.

Biztatási kár esetén hiányzik a kifogásolt magatartás jogellenessége, annak alaposságához a Ptk. 6. §-ában felsorolt feltételek együttes megléte szükséges. A Ptk. 6. §-ának alkalmazására csak akkor van lehetőség, ha a felek között szerződés nem jött létre, illetőleg nincs jogellenes magatartás, amelynek következményeit felelősségi úton kell rendezni. A Ptk. 6. §-a csak a károsult önhibáján kívül keletkezett károk megtérítésére ad alapot, és ezért felhatalmazza a bíróságot a felmerült kár részben vagy egészben való megtérítésére a bíróság mérlegelésétől függően.

A Ptk. 6. §-ának rendelkezése szerint a bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indított, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte. Ennek megfelelően az alperesek e rendelkezésen alapuló felelőssége akkor állapítható meg, ha teljesülnek a következő tényálláselemek: 1. az előidéző magatartásuk szándékossága, 2. a károsodott felperes konkrét tevékenysége, 3. a károsodott felperes jóhiszeműsége, 4. alapos ok, 5. a károsodás bekövetkezése, 6. a felperesi önhiba hiánya, 7. okozati összefüggés a károsodást előidézőnek a magatartása és a kár bekövetkezése között.

A biztatási kár megállapításához szükséges valamennyi feltétel bizonyítása a perben a kártérítési igényt támasztó felperest terhelte, amelynek nem tett eleget. Nem állapítható meg sem az alperesek előidéző magatartásának a szándékossága, sem a támogatás kiutalása feltételül szabott elvárásokat, a R. 5. §-ának (2) bekezdés szerint a visszamaradó ingatlanon a III. rendű alperes tulajdonszerzése érdekében az elidegenítési tilalom törlését, önhibájából nem teljesítő felperes oldalán az önhiba hiánya. Az önkormányzat részére a költségvetésből központosított céltámogatásként jutatott összeggel való elszámolási- és visszafizetési kötelezettség a fent hivatkozott rendelkezéseknek megfelelően történt teljesítése nem értékelhető az alperesek biztatási kárfelelősségéhez vezető, azt megalapozó szándékos magatartásának. Az önhiba körében az elsőfokú bíróság által kifejtetteket pedig, annak megisméltése nélkül, az ítéletábra is osztotta. Ezért a felperes az alperesekkel szemben a biztatási kár megtérítése iránti igényt eredményesen nem érvényesíthetett. Csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperest kár legfeljebb a saját és a megszerezni kívánt ingatlan közötti értékkülönbség erejéig érte.

Az ítéletábra utal arra, hogy a felperes közigazgatási jogviszonyba a jegyző eljárása során lépett. A R. 1. §-ának (3) bekezdése szerint a felperesnek az önkormányzat útján folyósítható vissza nem térítendő állami támogatás odaítéléséről az erre irányuló kérelem elbírálása során az 5. § (1) bekezdése alapján hatósági jogkörben eljárva a jegyző döntött. A jogerős és végrehajtható határozatot azonban a másodfokú közigazgatási szerv, az É-

mo-i Regionális Közigazgatási Hivatal hozta. A határozat tartalmi hiányosságaira vonatkozó fellebbezési érvek ezért nem relevánsak, az alperesek kárfelelőssége körében nem értékelhetők.

Alaptalan a felperes másodlagos fellebbezési kérelme is.

Az elsőfokú bíróság a IV. rendű alperes részére jogtanácsosi munkadíjból álló perköltséget az általa helyesen felhívott 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 1. §-ának (1) bekezdése, 3. §-ának (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja, valamint (6) bekezdése alapján állapította meg. Ennek során helytállóan mérlegelte azt a körülményt, hogy a IV. rendű alperes perbe vonása a per későbbi szakában történt, a jogi képviselője egy ellenkérelmet szerkesztett és egy tárgyaláson vett részt. Az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva a mérsékelt összegű jogtanácsosi munkadíjat a pertárgyérték 2,5 %-ában okszerűen állapította meg. Annak felülmérlegelésére az ítéletábra az indokolást nélkülöző másodlagos fellebbezési kérelem alapján nem látott okot.

Az ítéletábra a fent kifejtett jogi indokai mentén a felperesi fellebbezési érvelés értékelésével a jogszabálysértés megállapítására nem látott lehetőséget, ezért az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét, az indokolása helyesbítésével és kiegészítésével, a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban pervesztes felperes a Pp 78. §-ának (1) bekezdése alapján viseli a másodfokú eljárásban a jogi képviseletére tekintettel perköltséget érvényesítő II. és a IV. rendű alperesek 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint az (5) és (6) bekezdése szerint megállapított fellebbezési költségét.

D e b r e c e n, 2012. március 8.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -